

СТАНОВИЩЕ

От проф. д.н. Марин Александров Паунов, УНСС

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност ‘доцент’
на **Висшето училище по застраховане и финанси**

по област на висше образование **3. Социални, стопански и правни науки**

професионално направление **3.7. Администрация и управление (Управление и иновации в туризма)**

В конкурса за ‘доцент’, обявен в Държавен вестник, бр. 52 от 05.07.2022 г. и в интернет-страница на Висшето училище по застраховане и финанси, в който като единствен кандидат участва д-р Радостина Димитрова от ВУЗФ

1. Общо представяне на процедурата и кандидата/-ите

В обявения конкурс са подадени документи от един кандидат – Радостина Димитрова. Кандидатът придобива докторска степен в УНСС през 2020 г. в областта на туризма. Доколкото става ясно от биографичната справка, в същия университет и в същата научна и образователна област тя получава и бакалавърската и магистърската си степени. Има трудов стаж от 6 години в две туристически агенции като служител и мениджър резервации. Преподавателският стаж на кандидатката е във ВУЗФ от септември 2021 г., където има курсове по маркетинг и иновации, и в частно средно училище от септември 2022 г.

2. Обща характеристика на публикациите и приносите на кандидата

Кандидатът д-р Радостина Димитрова е предоставила справка за наукометричните показатели, свързани с процедурата на нейното кандидатстване и съответните свои научни трудове. От справката е видно, че кандидатът покрива националните изисквания по необходимите параметри и може да участва в конкурса.

В справката присъства дисертационен труд за присъждане на научната степен доктор, монография – хабилитационен труд (Кризисен мениджмънт в туризма в условията на Ковид-19, Издателство „Св. Григорий Богослов“, 2022), друга монография, която не е представена като хабилитационен труд (Управление на иновациите в туристическата индустрия в перспективата на XXI век, Издателство „Св. Григорий Богослов“, 2022), книга, издадена на основата на защитената докторска дисертация (Промени в туристическото предлагане в условията на глобализация, Издателство „Св. Григорий Богослов“, 2022). Предоставени са за рецензиране и пет статии в нереферирани списания с научно рецензиране. Посочени са и осем цитирания.

По отношение на съдържанието и приносните елементи в предоставените за рецензиране трудове може да се отбележи следното.

Основният труд, представен като хабилитационна монография, е „Кризисен мениджмънт в туризма в условията на Ковид-19“. Тук се разглежда влиянието и последиците от кризата Ковид-19 върху туризма. Туристическият бизнес е сред най-силно засегнатите сектори на националните икономики. Монографията има преимуществено обзорен характер и се спира на планирането, предприетите мерки и политики в такива ситуации, които могат да бъдат от значителна помощ при възстановяването на туристическите организации. Вниманието получава и полезните практики за управление на дейността в условията на извънредна обстановка, както и стратегиите, предназначени да неутрализират отрицателните икономически въздействия на подобни кризи. По мое мнение най-голямо внимание в тази монография заслужава емпиричното изследване, на основата на което е предложен авторски модел за кризисен мениджмънт, който да бъде приложен в дейността на туристическите организации.

Друга монография, представена тук допълнително, не в ролята на основен хабилитационен труд, е „Управление на иновациите в туристическата индустрия в перспективата на XXI век“. Открити са областите на иновации в различните подсектори на туристическата индустрия и е изведено значението и бъдещото влияние на актуалните тенденции в сферата на туризма. Разработен е интересен и оригинален пет степенен авторски модел за ефективно управление на иновациите в туристическите организации.

Представена е и още една монография, която е разработена на основата на защитената от автора докторска дисертация, в която се анализират предимствата и недостатъците в туристическото предлагане на дестинация България и дестинация Гърция и се споделят идеи за това, как двете страни биха могли да взаимодействат помежду си.

В обхвата на настоящето становище попадат и петте статии на кандидатката. Те са посветени на проблеми от сферите на:

- Споделената икономика като императивна нова парадигма на туристическата индустрия. Показва се как приемането „на въоръжение“ и прилагането на концепцията за споделената икономика като една от съвременните тенденции, предизвикващи значителни трансформации в индустрията, е жизненоважно за успешното управление на туристическите организации
- Връзката между предприемачеството и устойчивия туризъм. Предприемачеството е разгледано в ролята на катализатор за балансирано регионално развитие, създаване на възможности за заетост и подобряване на съществуващия стандарт на живот.
- „Смарт“ туризъм. Все по-голям брой туристически региони предприемат инвестиции в интелигентен (смарт) туризъм и в тази публикация авторката си поставя за цел да установи ключовите характеристики на подобен тип региони. На тази основа могат да бъдат предложени иновативни методи за управление на смарт туристическите дестинации.
- Управлението на иновациите в различни ключови подсектори на туризма. Целта на тази разработка е да се разгледат в детайли основните видове иновации в ключови туристически подсектори, както и добрите практики за тяхното ефективно управление.
- Туризмът като част от Европейския зелен пакт (green deal, зелена сделка). Аргументира се необходимост държавите-членки да изготвят стратегия за единно послание относно значението на устойчивостта в туризма за бъдещето на Европа.

Публикациите на кандидатката съдържат собствени виждания и научни и научно-приложни приносни моменти и демонстрират способност за самостоятелно критично концептуално мислене и изследване, което ми дава основание да ги оценя положително.

3. Критични забележки и препоръки

Като едновременно и критична бележка, и препоръка може да се приеме обстоятелството, че кандидатът е близо до минимума брой точки по всички показатели на наукометричната справка и според мен би трябвало да увеличи значително научната си продукция, особено под формата на статии, най-вече в световни реферирани и индексирани издания, обхванати от бази данни от типа на Scopus, и участие в конференции (няма представени такива). Това би увеличило нейната „видимост“ сред научната колегия и сред по-широката общественост, а и би довело до повече практически ефект от работата ѝ.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Д-р Радостина Димитрова отговаря на нормативните изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на този закон, както и на Правилника за условията и реда за заемане на академични длъжности във ВУЗФ. Затова давам своята *положителна оценка и предлагам на членовете на научното жури да гласуват за избирането на Радостина Димитрова на академичната длъжност „доцент”* по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки и професионално направление 3.7. Администрация и управление във ВУЗФ.

16.11.2022 г.

Изготвил становището: .....

.....

(проф. д.н. Марин Паунов, УНСС)